

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΓΙΑ
ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Save the Children

ΕΛΛΑΔΑ – ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΑΣΠΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ Μάιος – Ιούνιος 2021

*Ταγιάμπ, 17 ετών
Ασυνόδευτο παιδί
που διαμένει στην Ασφαλή Ζώνη της Αλεξάνδρειας Ημαθίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	3
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.....	4
ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	4
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	4
Η ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ COVID 19	5
ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ	6
ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ.....	8
ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ Η ΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ.....	8
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΧΩΡΑ	9
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ.....	9
<i>Λέσβος.....</i>	<i>10</i>
<i>Σάμος.....</i>	<i>11</i>
ΚΥΡΙΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	13

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΑ	Ασυνόδευτοι-ες Ανήλικοι-ες / Ασυνόδευτα Παιδιά
ΑΜΚΑ	Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης
ΔΟΜ	Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης
ΕΓΠΑΑ	Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΚ	Ελληνική Κυβέρνηση
ΕΟΔΥ	Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας
ΕΣΠ	Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες
ΚΜ	Κράτος Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΚΥΤ	Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης
ΚΥΤΠΣ	Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης Πολλαπλών Σκοπών
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητική Οργάνωση
MSF	Médecins Sans Frontières (Γιατροί Χωρίς Σύνορα)
RICUM	Πλατφόρμα Διεθνούς Συνεργασίας για τους Παράτυπους Μετανάστες
ΠΑΑΥΠΑ	Προσωρινός Αριθμός Ασφάλισης και Υγειονομικής Περίθαλψης Αλλοδαπού
ΣΕΠ	Συντονιστής Εκπαίδευσης Προσφύγων
ΥΑ	Υπηρεσία Ασύλου
ΥΑ/ΟΗΕ	Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες
ΥΜΑ	Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσίευσε το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου (ΥΜΑ) τον Μάιο του 2021, η Ελλάδα φιλοξενεί περίπου 55.021 δικαιούχους διεθνούς προστασίας,¹ 53.705 αιτούντες άσυλο, ενώ οι χερσαίες και θαλάσσιες αφίξεις από τις αρχές του 2021 ανέρχονται σε 2.981 άτομα.² Από τους δικαιούχους υλικών συνθηκών υποδοχής, οι 20.991 φιλοξενούνται στο πλαίσιο του προγράμματος αστικών καταλυμάτων ESTIA II, ενώ 23.539 φιλοξενούνται σε δομές σε όλη τη χώρα και 9.175 διαμένουν σε Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ).³

Αυτή τη στιγμή, τα άτομα που εμπíπτουν στην εντολή της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου (σε δομές, ΚΥΤ, ESTIA, αλλού) είναι περισσότερα από 9.500 – συμπεριλαμβανομένων 2.185 (23%) παιδιών.⁴ Η πλειονότητα αυτών των παιδιών (70%) είναι κάτω των 12 ετών, ενώ 218 παιδιά (10%), κυρίως από το Αφγανιστάν,⁵ βρίσκονται στα ελληνικά νησιά ασυνόδευτα, χωρίς τη φροντίδα ενηλίκου (ΑΑ).

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Στην Ελλάδα

Ο χαρακτηρισμός της Τουρκίας ως «ασφαλούς τρίτης χώρας», με Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) που δημοσιεύθηκε τον Ιούνιο,⁶ εγείρει σοβαρές ανησυχίες σχετικά με τα ελάχιστα κριτήρια παροχής διεθνούς προστασίας και τις επιπτώσεις της εφαρμογής τους στους πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο, οι οποίοι προέρχονται από τη Συρία, το Αφγανιστάν, τη Σομαλία, το Πακιστάν, το Μπανγκλαντές, και οι οποίοι περιμένουν ήδη πολλούς μήνες ώσπου να εξεταστούν οι αιτήσεις τους επί της ουσίας.⁷ Τώρα, όλοι οι αιτούντες άσυλο, ακόμη και τα παιδιά, που προέρχονται από τις προαναφερθείσες χώρες, καλούνται να αιτιολογήσουν διεξοδικά ενώπιον των ελληνικών αρχών ασύλου για ποιον λόγο δεν αιτήθηκαν διεθνή προστασία στην Τουρκία, μια ασφαλή τρίτη χώρα, διαφορετικά η αίτησή τους για διεθνή προστασία στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται απαράδεκτη και, ως εκ τούτου, απορρίπτεται.

¹ Στοιχεία διαθέσιμα στην ιστοσελίδα <https://bit.ly/3zNtKGx>

² Στοιχεία διαθέσιμα στην ιστοσελίδα <https://bit.ly/3wQvuga>

³ Στο ίδιο (Στατιστικά στοιχεία του ΥΜΑ).

⁴ Δηλ. παιδιών που είναι δικαιούχοι ή αιτούνται διεθνή προστασία.

⁵ ΥΑ/ΟΗΕ, “Greece Aegean Islands Weekly Snapshot: 14–20 June 2021,” διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <https://bit.ly/3gYEf19>

⁶ ΚΥΑ 42799/2021 ΦΕΚ 2425/Β/7-6-2021.

⁷ Μεταξύ άλλων, βλ. κοινό ανακοινωθέν τύπου 40 ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, «“Ασφαλής” η Τουρκία, ανασφαλείς οι πρόσφυγες: Η ουσιαστική εξέταση των αιτήσεων ασύλου είναι η μόνη ασφαλής λύση για άτομα που χρήζουν διεθνούς προστασίας» διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <https://www.gcr.gr/el/news/press-releases-announcements/item/1735-asfalisi-i-tourkia-anasfaleis-oi-prosfyges-i-ousiastiki-eksetasi-ton-aitiseon-asyλου-einai-i-moni-asfalisi-lysi-gia-atoma-pou-xrizoun-diethnoys-prostasias>

Πρέπει να σημειωθεί ότι η εφαρμογή της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας, ιδίως για τα Ασυνόδευτα Παιδιά (ΑΑ), στην Ελλάδα, είναι αρκετά ανησυχητική, δεδομένου ότι η μεγάλη πλειονότητα των ασυνόδευτων παιδιών και παιδιών που έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους προέρχονται από το Αφγανιστάν (35%), το Πακιστάν (19%) και τη Συρία (14%)⁸, δηλαδή επηρεάζονται άμεσα σχεδόν 7 στα 10 (68%) ασυνόδευτα παιδιά (ΑΑ). Εάν μαζί με τα παραπάνω λάβει κανείς υπόψη του ότι το κρατικό σύστημα Επιτροπείας δεν εφαρμόζεται ακόμη στην πράξη, όπως ορίζεται από τον νόμο 4554/2018, καθώς και ότι δεν υφίσταται ένα κατάλληλο σύστημα δωρεάν νομικής συνδρομής για τα παιδιά, καθίσταται απολύτως σαφές ότι τα παιδιά εν κινήσει ενδέχεται πολύ σύντομα να αναγκαστούν να αντιμετωπίσουν επιπρόσθετα εμπόδια στην ασφάλεια και την ευημερία τους στην Ελλάδα.

Το ζήτημα των (καταγγελλόμενων) επαναπροωθήσεων από τις ελληνικές αρχές συνοριακού ελέγχου εξακολουθεί να αποτελεί σημείο εστίασης, όχι μόνο για τις ΜΚΟ του πεδίου, αλλά και για τον έλληνα Συνήγορο του Πολίτη, ο οποίος εξέδωσε ειδική έκθεση με τίτλο «*Καταγγελλόμενες επαναπροωθήσεις στην Τουρκία αλλοδαπών που είχαν εισέλθει στην Ελλάδα αναζητώντας διεθνή προστασία*».⁹ Όπως αναφέρει το ΕΣΠ, ακόμα και η Επίτροπος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης, Dunja Mijatovic, κάλεσε τις ελληνικές αρχές «να βάλουν τέλος σε αυτές τις πρακτικές και να διασφαλίσουν τη διεξαγωγή ανεξάρτητων και αποτελεσματικών ερευνών».¹⁰ Επίσης, η Διεθνής Αμνηστία δημοσίευσε πρόσφατα την έκθεσή της για το θέμα αυτό με τίτλο «*Ελλάδα: Βία, ψέματα και επαναπροωθήσεις*».¹¹

Η παράμετρος Covid 19

Τον Μάιο έληξε το γενικό απαγορευτικό (lockdown) για την αποτροπή διάδοσης της Covid-19, το οποίο διήρκεσε περίπου 7 μήνες. Η εκστρατεία εμβολιασμού ξεκίνησε καθυστερημένα για τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο, με αποτέλεσμα σήμερα να είναι εμβολιασμένο ένα σχετικά χαμηλό ποσοστό του εν λόγω πληθυσμού. Οι αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες που διαμένουν σε δομές και ΚΥΤ υποχρεώνονται να δηλώνουν εγγράφως στο ιατρείο ότι επιθυμούν να εμβολιαστούν. Σύμφωνα με δημοσίευμα στο περιοδικό *Spiegel*, το ποσοστό εγγραφών στα μέσα Μαΐου ήταν μικρότερο από 40% στη Λέσβο,¹² ενώ κανείς από τους 300 αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες που διαμένουν στη Λέρο δεν είχε εγγραφεί για να εμβολιαστεί.¹³ Η Υφυπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου δήλωσε ότι οι πρόσφυγες και οι αιτούντες άσυλο θα εμβολιαστούν με εμβόλιο της μίας δόσης.¹⁴ Σύμφωνα με τον Γενικό Γραμματέα Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο, οι εμβολιασμοί των προσφύγων και

⁸ Στατιστικά ΕΚΚΑ, 31 Μαΐου 2021, διαθέσιμα στην ιστοσελίδα <https://bit.ly/3d1F3ks> (στα αγγλικά)

⁹ Διαθέσιμη εδώ: <https://www.synigoros.gr/?i=human-rights.el.files.791636> (στα αγγλικά)

¹⁰ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το θέμα των επαναπροωθήσεων, βλ. Ενημερωτικό Δελτίο ΕΣΠ & Oxfam, 17.06.2021, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/2UpUaOh>

¹¹ Πλήρης έκθεση διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3do5Acf> (στα αγγλικά)

¹² *Spiegel*, “Wir durchsuchen die Lager langsam, auch wenn das keiner ausspricht”, 17.05.2021, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <https://bit.ly/3gV68aq> (στα γερμανικά)

¹³ Η κατάσταση αυτή στη Λέρο αποδίδεται από επαγγελματίες πεδίου των ΜΚΟ κυρίως στην έλλειψη πληροφόρησης σχετικά με τον εμβολιασμό. Βλ. *The World*, “In Greece, thousands of asylum-seekers are waiting for the COVID-19 vaccine” (Στην Ελλάδα, χιλιάδες αιτούντες άσυλο περιμένουν για το εμβόλιο COVID-19), 11.05.2021, που διατίθεται στη ιστοσελίδα <https://bit.ly/3gN1M6c> (στα αγγλικά)

¹⁴ *Pagenews*, «Σοφία Βούλτεψη: Να γίνουν επιστροφές μεταναστών – προσφύγων με ένα ευρωπαϊκό σύστημα», 18.05.2021, <https://bit.ly/3gR7nsg>

αιτούντων άσυλο θα πραγματοποιηθούν τον Ιούνιο, στα νησιά Λέσβος, Σάμος, Χίος, και θα διεξαχθούν από τον Εθνικό Οργανισμό Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ).¹⁵

Εξελίξεις σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για τα Δικαιώματα του Παιδιού και η Θέσπιση Εγγύησης για τα Παιδιά αποτελεί αναμφισβήτητα θετικό βήμα προς την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ (ΚΜ). Επίσης, όσον αφορά τη διαδικασία υιοθέτησής της, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι αντιπροσωπεύει μια πολλά υποσχόμενη αλλαγή προτύπου, στον βαθμό που η συμμετοχή των παιδιών συμβάλλει πραγματικά στη χάραξη πολιτικής. Σύμφωνα με τους συντάκτες της, η στρατηγική αυτή αποσκοπεί στη συγκέντρωση όλων των νέων και των υφιστάμενων νομοθετικών, πολιτικών και χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ σε ένα περιεκτικό πλαίσιο, και προτείνει μια σειρά στοχευμένων δράσεων σε έξι θεματικούς άξονες, καθένας από τους οποίους καθορίζει τις προτεραιότητες για δράση της ΕΕ κατά τα επόμενα έτη.¹⁶ Ωστόσο, μένει να διαπιστωθεί κατά πόσο η ως άνω στρατηγική της ΕΕ θα συνδεθεί στην πράξη με ορισμένες πτυχές του Συμφώνου της ΕΕ για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, οι οποίες επηρεάζουν τα παιδιά.

Σύμφωνα με μια πρόσφατα δημοσιευμένη έκθεση του περιφερειακού δικτύου ΜΚΟ EuroMed Rights,¹⁷ στο οποίο συμμετέχει και το ΕΣΠ, ο αντίκτυπος του νέου Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο στα δικαιώματα των παιδιών μένει ακόμη να εξεταστεί σε βάθος. Σε αντίθεση με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΣΔΠ), δεν υπάρχει σαφής αιτιολόγηση της διαφοροποίησης ανάμεσα στη μεταχείριση των παιδιών 12 ετών που συνοδεύονται και των παιδιών έως 18 ετών, όσον αφορά ένα κρίσιμο διαδικαστικό δικαίωμα, ήτοι την πρόσβαση στη συνήθη διαδικασία – αντί της συνοριακής διαδικασίας.¹⁸ Επίσης, όπως αναφέρεται σε δημοσίευση του δικτύου της Πλατφόρμας Διεθνούς Συνεργασίας για τους Παράτυπους Μετανάστες (PICUM):

«Είναι δύσκολο να διαπιστωθεί πότε και πώς θα αξιολογείται το βέλτιστο συμφέρον των παιδιών ή θα διασφαλίζεται η ευημερία τους όταν ενδέχεται να μην έχουν πρόσβαση σε νομική συνδρομή, όταν τα ασυνόδευτα παιδιά ενδέχεται να μην έχουν επίτροπο, όταν τα παιδιά θα κρατούνται αυτόματα στα σύνορα και δε θα έχουν πρόσβαση σε τεκμηριωμένη διαδικασία βέλτιστου συμφέροντος πριν από την έκδοση μιας απόφασης επιστροφής».¹⁹

Ήδη έχει προκηρυχθεί διεθνής μειοδοτικός διαγωνισμός για τις χρηματοδοτούμενες από την ΕΕ Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές (ΚΕΔ) φιλοξενίας προσφύγων στη Λέσβο, στη Χίο και στον Έβρο²⁰ και αυτό προβληματίζει ήδη την Επίτροπο του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Dunja Mijatovic, η οποία φέρεται να

¹⁵ e-kathimenini, “Vaccination of migrants to begin on Thursday” (Ξεκινάει την Πέμπτη ο εμβολιασμός των μεταναστών), διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <https://bit.ly/3wTmt16> (στα αγγλικά)

¹⁶ Το πλήρες κείμενο της στρατηγικής της ΕΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/child_rights_strategy_version_with_visuals3.pdf (στα αγγλικά)

¹⁷ EuroMed Rights, “The New Pact on Migration and Asylum. The Global Impact” (Το νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο. Ο παγκόσμιος αντίκτυπος), Μάιος 2021, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: https://euromedrights.org/wp-content/uploads/2021/05/EN_4AnalysisPACT.pdf (στα αγγλικά)

¹⁸ Στο ίδιο, σ. 9.

¹⁹ Η πλήρης δημοσίευση της πλατφόρμας PICUM, με τίτλο “Immigration detention and returns in the EU Migration Pact: How can we correct course” (Κράτηση και επιστροφές μεταναστών στο Σύμφωνο Μετανάστευσης της ΕΕ: Πώς μπορούμε να διορθώσουμε την πορεία), είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα <https://bit.ly/3zONFF4> (στα αγγλικά)

²⁰ Βλ. σχετική ανακοίνωση του ΥΜΑ στην ιστοσελίδα <https://bit.ly/3i0n8yC>

δήλωσε: «Ανησυχώ ότι αυτό θα οδηγήσει σε μεγάλης κλίμακας και μακροπρόθεσμη στέρηση ελευθερίας... πράγμα που έχει πολύ επιβλαβείς επιπτώσεις στην ψυχική τους υγεία, ιδίως των παιδιών»²¹.

Τέλος, όσον αφορά την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 («Δουβλίνο III») ²² κατά τη διάρκεια της πανδημίας, φαίνεται ότι υπάρχει πολύ μεγαλύτερο περιθώριο για διακρατική συνεργασία ώστε να μην υπονομεύεται το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού. Από τη μια πλευρά, για μερικούς μήνες μετά τον Δεκέμβριο του 2020, το ΥΜΑ δε διέθετε ενεργή σύμβαση με ταξιδιωτικό γραφείο για την εκτέλεση μεταβάσεων²³ και, από την άλλη, ορισμένα ΚΜ (συμπεριλαμβανομένης της Γερμανίας) δε δέχονται καθυστερήσεις που σχετίζονται με την Covid-19 ως ανωτέρα βία, οι οποίες θα δικαιολογούσαν να διενεργηθεί μια μετάβαση μετά την προθεσμία των 6 μηνών, ή απορρίπτον αιτήσεις αναδοχής που επανυποβλήθηκαν βάσει του άρθρου 17 του Κανονισμού.²⁴ Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω, περιπτώσεις οικογενειακής επανένωσης, ακόμη και περιπτώσεις ασυνόδευτων παιδιών (ΑΑ), δεν προχώρησαν και δε διεκπεραιώθηκαν και τα παιδιά παρέμειναν στην Ελλάδα χωρίς τη φροντίδα των μελών της οικογένειάς τους.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΑΣΥΛΟ

Όσον αφορά τα δημογραφικά στοιχεία, οι εκτιμήσεις στις 31 Μαΐου είναι ότι βρίσκονται στην Ελλάδα 3.328 Ασυνόδευτα Παιδιά (ΑΑ), το 91,5% από τα οποία είναι αγόρια, 8,5% κορίτσια και 9,2% παιδιά κάτω των 14 ετών. Όπως προαναφέρθηκε, η πλειονότητα των Ασυνόδευτων Παιδιών (ΑΑ) στην Ελλάδα προέρχεται από το Αφγανιστάν (35%), άλλες χώρες (32%), το Πακιστάν (19%) και τη Συρία (14%).²⁵

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι δομές φιλοξενίας για τα ως άνω Ασυνόδευτα Παιδιά (ΑΑ)²⁶:

# ΑΑ σε δομές μακροπρόθεσμης φιλοξενίας (Ξενώνες/ΥΑΔ)	# ΑΑ σε ξενοδοχεία	# ΑΑ σε «Ασφαλείς Ζώνες»	# ΑΑ σε ΚΥΤ	# ΑΑ σε ανοιχτές δομές προσωρινής φιλοξενίας (καταυλισμούς)	# ΑΑ υπό προστατευτική φύλαξη
1.719 (1.484 σε Ξενώνες / 235 σε ΥΑΔ)	355	317	101	204	21

²¹ *e-kathimerini*, "Greece launches tender for closed migrant holding centers on islands" (Η Ελλάδα προκηρύσσει διαγωνισμό για κλειστά κέντρα κράτησης μεταναστών στα νησιά), 28.05.2021, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <https://www.ekathimerini.com/news/1161977/greece-launches-tender-for-closed-migrant-holding-centers-on-islands/> (στα αγγλικά)

²² Που ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, την επανένωση προσφύγων και αιτούντων άσυλο με μέλη της οικογένειάς τους εντός της ΕΕ.

²³ Πληροφορίες που παρασχέθηκαν στο ΕΣΠ μέσω της Νομικής Ομάδας Εργασίας στην Αθήνα. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στις 24.05.2021 εστάλη μία επιστολή σχετικά με το ζήτημα από 13 ΜΚΟ προς το ΥΜΑ, την ΥΑ και την ΕΓΠΑΑ.

²⁴ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτό το ζήτημα, βλ. AIDA Country Report: Greece, Δουβλίνο, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <https://asylumineurope.org/reports/country/greece/asylum-procedure/procedures/dublin/> (στα αγγλικά)

²⁵ επικαιροποίηση στοιχείων ΕΚΚΑ: Ασυνόδευτα Παιδιά (ΑΑ) στην Ελλάδα, 31/05/2021, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <https://bit.ly/3d1F3ks>

²⁶ Βάσει των στατιστικών στοιχείων του ΕΚΚΑ, στο ίδιο.

Από τα 3.328 Ασυνόδευτα Παιδιά (ΑΑ) που εκτιμάται ότι βρίσκονται σήμερα στην Ελλάδα, μόνο τα 2.717 είναι σε αναδοχή ή υπό προστατευτική φύλαξη. Αυτό σημαίνει ότι περίπου 611 παιδιά διαβιούν σε επισφαλείς συνθήκες στέγασης, π.χ. διαμένουν προσωρινά σε διαμερίσματα μαζί με άλλους, διαμένουν σε καταλήψεις, είναι άστεγα ή μετακινούνται συχνά ανάμεσα σε διαφορετικά είδη καταλυμάτων²⁷.

Εξελίξεις σχετικά με τη Μετεγκατάσταση

Μία θετική εξέλιξη είναι πως το πρόγραμμα μετεγκατάστασης Ασυνόδευτων Παιδιών (ΑΑ), μετά από διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΚΜ), θα παραταθεί έως τον Οκτώβριο του 2021, προκειμένου να διατεθεί ο χρόνος που απαιτείται για την ολοκλήρωση των εν εξελίξει διαδικασιών. Σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες στατιστικές που δημοσίευσε ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ),²⁸ συνολικά 806 Ασυνόδευτα Παιδιά (ΑΑ) –από τα 1.600 που είναι ο στόχος– έχουν μετεγκατασταθεί από το 2020. Μεταξύ αυτών που μετεγκαταστάθηκαν, το 95% ήταν αγόρια και το 5% κορίτσια, με τη Γερμανία και τη Γαλλία να εξακολουθούν να είναι τα κράτη μέλη που υποδέχονται τα περισσότερα από αυτά τα παιδιά.²⁹ Στο πλαίσιο του Προγράμματος Εθελούσιας Μετεγκατάστασης, 3.159 μέλη ευάλωτων οικογενειών με παιδιά, δικαιούχοι και αιτούντες διεθνούς προστασίας έχουν επίσης μετεγκατασταθεί, κυρίως στη Γερμανία και στη Γαλλία.³⁰

Πρόσβαση στην εκπαίδευση για παιδιά που είναι δικαιούχοι ή αιτούνται διεθνή προστασία

Ο Ταγιάμπ* –17,5 ετών σήμερα– μένει εδώ και 10 μήνες στην Ασφαλή Ζώνη της Αλεξάνδρειας. Στην Ελλάδα έφτασε πριν δύο χρόνια περίπου, μετά από ένα πολύμηνο ταξίδι από το Πακιστάν. Το ταξίδι δεν το επέλεξε· η αιφνίδια μεταβολή των συνθηκών της ζωής του στη χώρα του έκανε την παραμονή του εκεί επικίνδυνη για τον ίδιο. Έτσι, «αν και μέσα μου ήθελα να συνεχίσω», όπως αναφέρει, αναγκάστηκε να αφήσει το σχολείο. Μαζί με αυτό εγκατέλειψε και την οικογένειά του, τους φίλους του, τη ζωή του εκεί. Στη διαδρομή για την Ευρώπη πέρασε από διάφορες χώρες, ταξιδεύοντας μόνος του, σε ηλικία 15 περίπου ετών, χωρίς κάποιον ενήλικα να τον φροντίζει, χωρίς κάποιο δικό του άνθρωπο.

Μετά από ένα έτος κακουχιών στην Ελλάδα και αδυναμίας διασύνδεσής του με τις αρμόδιες υπηρεσίες, το παιδί τελικά εντοπίστηκε και παραπέμφθηκε στις αρμόδιες υπηρεσίες και στην ως άνω Ασφαλή Ζώνη. «Εδώ νιώθω σαν να είμαι σε οικογένεια», μας αναφέρει. Ο Ταγιάμπ* παρακολουθεί καθημερινά το σχολείο στο Γυμνάσιο της Αλεξάνδρειας, όπου όλα τα μαθήματα είναι στα ελληνικά. Στην Ασφαλή Ζώνη λαμβάνει μαθήματα ελληνικών και υποστήριξη για τα μαθήματα του σχολείου. Την περίοδο της πανδημίας στο σχολείο την περιγράφει «δύσκολη» και αναφέρει ότι κατάφερε με την υποστήριξη του προσωπικού του ΕΣΠ να συνδέεται με κάποιον

²⁷ Βάσει των στατιστικών στοιχείων του ΕΚΚΑ, στο ίδιο.

²⁸ ΔΟΜ (2021) “Voluntary Scheme for the relocation from Greece to other EU countries” (Πρόγραμμα Εθελούσιας Μετεγκατάστασης από την Ελλάδα σε άλλες χώρες της ΕΕ), 22.04.2021, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <https://greece.iom.int/sites/greece/files/210622.pdf> (στα αγγλικά)

²⁹ Στο ίδιο.

³⁰ Στο ίδιο.

φορητό υπολογιστή στα μαθήματα μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας. Στην ερώτηση πώς αντιμετώπισε όλες αυτές τις δυσκολίες, μας απαντά: «Μου αρέσει πολύ το σχολείο, πάω για να μάθω ελληνικά, να μάθω τους ανθρώπους, να μάθω την κουλτούρα της Ελλάδας, είναι πολύ σημαντικό για μένα, για το μέλλον μου».

Αυτό που ονειρεύεται ο Ταγιάμπ* για το μέλλον είναι να γίνει κουρέας. Επιθυμεί να λάβει τεχνική κατάρτιση για να κάνει αυτό το επάγγελμα όσο καλύτερα μπορεί, για όλο τον κόσμο. «Πιστεύω ότι αν καταφέρω να γίνω κουρέας όπως ονειρεύομαι, το μέλλον μου θα είναι λαμπρό».

*Ταγιάμπ, 17 ετών
Ασυνόδευτο Παιδί
που διαμένει στην Ασφαλή Ζώνη της Αλεξάνδρειας Ημαθίας

Ανθρωπιστική κατάσταση στην ηπειρωτική χώρα

Με την απόφαση του ΥΜΑ να πάψει την παροχή οικονομικής ενίσχυσης σε αιτούντες άσυλο που διαμένουν οπουδήποτε αλλού εκτός από τις δομές του ΥΜΑ μέχρι την 1η Ιουλίου,³¹ εξακολουθούν να υπάρχουν σημεία προς αποσαφήνιση, ιδίως όσον αφορά τα παιδιά που ζουν σε δομές Υποστηριζόμενης Αυτόνομης Διαβίωσης (ΥΑΔ).³²

Σύμφωνα με τον ΔΟΜ, ο οποίος παρέχει υπηρεσίες υποστήριξης διαχείρισης δομής σε 31 δομές φιλοξενίας στην ηπειρωτική Ελλάδα, αυτή τη στιγμή διαμένουν 23.652 πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο σε αυτές τις δομές, ανάμεσα στους οποίους 9.752 παιδιά.³³ Η δομή της Βόλβης στην κεντρική Μακεδονία έχει πλέον κλείσει και οι άνθρωποι που διέμεναν εκεί έχουν μεταφερθεί σε διάφορες τοποθεσίες στο εσωτερικό της χώρας.

Ανθρωπιστική κατάσταση στα νησιά του Αιγαίου

Σύμφωνα με στοιχεία Ιουνίου 2021, οι επίσημες στατιστικές σχετικά με τα άτομα που διαμένουν στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου έχουν ως εξής (στον πίνακα παρουσιάζονται διαμένοντες και χωρητικότητα):

Λέσβος		Χίος		Σάμος		Λέρος		Κως	
Δ/ντες	Χωρ/τα	Δ/ντες	Χωρ/τα	Δ/ντες	Χωρ/τα	Δ/ντες	Χωρ/τα	Δ/ντες	Χωρ/τα
4995	8000	505	1014	1562	648	82	860	80	816

Πηγή: <https://infocrisis.gov.gr/13684/apotyposi-tis-ethnikis-eikonas-katastasis-gia-to-prosfygiko-metanasteftiko-zitima-tin-22-6-2021/>

Τα θέματα ψυχικής υγείας, ιδίως όσον αφορά τα παιδιά, εξακολουθούν να βρίσκονται υψηλά στην ημερήσια διάταξη. Με επιστολή του προέδρου της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κ. Juan Fernando López Aguilar,³⁴ ζητείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δώσει συνέχεια στο θέμα αυτό και να ερευνήσει πιθανή παράβαση του

³¹ Όπως αναφέρεται και στο Ενημερωτικό Δελτίο Μαρτίου-Απριλίου 2021, βάσει του Δελτίου Τύπου του ΥΜΑ από 15.04.2021, που είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <https://bit.ly/2QtIqZA>

³² Πληροφορίες που παρασχέθηκαν στην υποομάδα εργασίας για την Προστασία των Παιδιών στη Βόρεια Ελλάδα στις 17.06.2021.

³³ ΔΟΜ, "Supporting the Greek Authorities in Managing the National Reception System for Asylum Seekers and Vulnerable Migrants (SMS)" (Στήριξη των ελληνικών αρχών στη διαχείριση του εθνικού συστήματος υποδοχής για τους αιτούντες άσυλο και τους ευάλωτους μετανάστες), Ενημερωτικό Δελτίο Μαΐου 2021, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα https://greece.iom.int/sites/greece/files/Merged%20Mainland%20May_21_compressed.pdf (στα αγγλικά)

³⁴ Επιστολή D 100694 από 25.03.2021

δικαίου της ΕΕ, καθώς «*Διάφορες αναφορές οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που είναι παρούσες στο πεδίο, καθώς και αναφορές στον Τύπο, συμπεριλαμβανομένων και πολύ πρόσφατων αναφορών, καταδεικνύουν ότι οι αιτούντες άσυλο στα ελληνικά νησιά αντιμετωπίζουν εκτεταμένα σοβαρά ζητήματα ψυχικής υγείας, τα οποία επιδεινώνονται περαιτέρω από τις επιπτώσεις των υπερβολικά αυστηρών απαγορευτικών μέτρων [λόγω της πανδημίας] και από την έλλειψη επαρκούς πρόσβασης σε κατάλληλη ψυχιατρική περίθαλψη*». Στην απάντησή της, η Επίτροπος Ίβνα Johansson ανέφερε την προσπάθεια της Επιτροπής να υποστηρίξει τις υπηρεσίες Υποδοχής στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υγείας, και διαβεβαίωσε ότι η κατάσταση παρακολουθείται ενώ ταυτόχρονα διατηρείται στενός και συνεχής διάλογος με τις ελληνικές αρχές.³⁵ Στο ίδιο θέμα, ανέκυψε μια νέα αναφορά από τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα (Medecins Sans Frontiers – MSF), η οποία επισημαίνει τις συνέπειες του εγκλεισμού στην ψυχική υγεία των παιδιών που διαμένουν στη Λέσβο, στη Χίο και στη Σάμο.³⁶ Σύμφωνα με αυτή την αναφορά, «*Τα παιδιά αυτά εμφάνιζαν συμπτώματα που προκαλούνται από ψυχικό τραύμα και φόβο, τα οποία συχνά οφείλονται στη ζωή τους στη δομή. Στα κύρια συμπτώματα συγκαταλέγονταν: διαταραχές ύπνου και εφιάλτες (39%), γενικευμένος φόβος (24%), συμπεριφορικές παλινδρομήσεις και αναπτυξιακές καθυστερήσεις (30%), αίσθηση απελπισίας και αποστασιοποίηση (25%), καθώς και ψυχοσωματικά συμπτώματα, όπως πονοκέφαλος, στομαχόπονος και ζάλη (10%)*».³⁷

Λέσβος

Από το σύνολο των 5.684 αιτούντων άσυλο στη Λέσβο τον Ιούνιο του 2021,³⁸ η συντριπτική πλειονότητα, δηλαδή 4.995 πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο, εξακολουθούν να διαμένουν στον προσωρινό χώρο στο Μαυροβούνι, που είναι γνωστός και ως «Μόρια 2.0». Περισσότεροι από τους μισούς μετανάστες στη Λέσβο (με στοιχεία 7ης Ιουνίου 2021) είναι γυναίκες και παιδιά (54%), πράγμα που σημαίνει πάνω από 1.800 παιδιά, ενώ το 70% αυτών των παιδιών είναι κάτω των 12 ετών και το 7% είναι ασυνόδευτα, που μεταφράζεται σε πληθυσμό περίπου 130 ασυνόδευτων παιδιών (ΑΑ) στο νησί.³⁹

Το δημοτικό στρατόπεδο Καρα Τεπέ στη Λέσβο έχει κλείσει, ένα μέρος που φιλοξενούσε περίπου 5.000 άτομα, κυρίως οικογένειες, από το 2019.⁴⁰ Στη Μόρια 2.0, οι συνθήκες διαβίωσης παραμένουν κάτω από τα πρότυπα υποδοχής της ΕΕ.

³⁵ Επιστολή ref. Ares (2021)3007361 από 05.05.2021

³⁶ MSF, “Constructing Crisis at Europe’s Border, The EU plan to intensify its dangerous hotspot approach on Greek islands” (Δημιουργώντας κρίση στα σύνορα της Ευρώπης, Το σχέδιο της ΕΕ να εντείνει την επικίνδυνη προσέγγιση των hotspot στα ελληνικά νησιά), 09.06.2021, διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.msf.org/constructing-crisis-europe-border-migration-report> (στα αγγλικά)

³⁷ Στο ίδιο, σ. 10.

³⁸ Αποτύπωση της εθνικής εικόνας κατάστασης για το προσφυγικό/μεταναστευτικό ζήτημα την 22/6/2021, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα <https://infocrisis.gov.gr/13684/apotyposi-tis-ethnikis-eikonas-katastasis-gia-to-prosfygiko-metanastefitiko-zitima-tin-22-6-2021/>

³⁹ Ενημερωτικό Δελτίο ΕΣΠ & Oxfam, 17.06.2021, ό.π., σ. 3.

⁴⁰ ΥΑ/ΟΗΕ, “Kara Tepe – More than a Home 2016–2021” (Καρά Τεπέ – κάτι παραπάνω από σπίτι 2016–2021), διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/86762> (στα αγγλικά)

ΥΔΡΕΥΣΗ, ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ, ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ

Δεν υπήρξε καμία σημαντική εξέλιξη σε σχέση με το τελευταίο διμηνιαίο ενημερωτικό δελτίο.

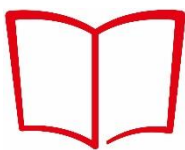
- Η πρόσβαση στις τουαλέτες δεν εξασφαλίζεται για άτομα με αναπηρίες.⁴¹
- Η πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας είναι εξαιρετικά περιορισμένη, με τους διαμένοντες στη δομή να αναφέρουν ότι αναγκάζονται να περιμένουν στην ουρά μπροστά από το ιατρείο από τις 5 το πρωί. Όπως τονίζουν διάφορες ΜΚΟ, ένα από τα μεγαλύτερα κενά είναι η έλλειψη περίθαλψης ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνικής στήριξης.
- Μία ΜΚΟ που ασχολείται με την υγειονομική περίθαλψη αναφέρει ότι η εφαρμογή των μέτρων μαζικής καραντίνας (π.χ. στα Μεγάλα Θέρμα) αυξάνει τον κίνδυνο περαιτέρω μετάδοσης εντός της κοινότητας που τελεί σε καραντίνα.⁴²

ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Μετά από σχεδόν 6 μήνες, φαίνεται πως έχουν ξαναρχίσει οι διαδικασίες διαπίστωσης ανηλικότητας, καθώς κινητή μονάδα του ΕΟΔΥ ήταν παρούσα στο νησί για να τις διεξάγει εγκαίρως, μετά την παραπομπή περιπτώσεων τόσο από την ΥΑ όσο και από το αρμόδιο ΚΥΤ. (Διεθνείς) ΜΚΟ στο πεδίο παρακολουθούν στενά την κατάσταση.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ακόμη και τώρα που έχει αρθεί το γενικό απαγορευτικό, εξακολουθεί να παρεμποδίζεται η πρόσβαση στην τυπική (επίσημη) εκπαίδευση για τα παιδιά που είναι δικαιούχοι ή αιτούνται διεθνή προστασία.⁴³ Ενδεικτικό είναι ότι, σύμφωνα με τα πορίσματα του Έλληνα Συνηγόρου του Πολίτη που δημοσιεύθηκαν στα τέλη Απριλίου, σχεδόν κανένα από τα 1.100 παιδιά σχολικής ηλικίας που ζουν στο ΚΥΤ της Λέσβου δεν είχε εγγραφεί σε ελληνικό σχολείο,⁴⁴ ενώ από τα 2.090 παιδιά που διαμένουν συνολικά σε ΚΥΤ, μόνο 178 είχαν εγγραφεί – ένα ανησυχητικά υψηλό ποσοστό αποσύνδεσης από το σχολείο.

Σάμος

Με περίπου 1.584 κατοίκους, το ΚΥΤ στο Βαθύ εξακολουθεί να λειτουργεί σε επίπεδο πολύ πάνω από τα όρια της χωρητικότητάς του. Στις 23 Ιουνίου, 10 ασυνόδευτα

⁴¹ Βλ. Ενημερωτικό Δελτίο ΕΣΠ & Oxfam, ό.π.

⁴² Ενημερωτικό σημείωμα MSF: “Contained and abandoned. Severe violations of rights and access to healthcare for new arrivals on Lesbos north coast, Greece - May 2021” (Περιορισμένοι και εγκαταλειμμένοι. Σοβαρές παραβιάσεις δικαιωμάτων και πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη για τις νέες αφίξεις στη βόρεια ακτή της Λέσβου, Ελλάδα - Μάιος 2021)

⁴³ Βλ. Ενημερωτικό Δελτίο ΕΣΠ & Oxfam, ό.π., σ. 4.

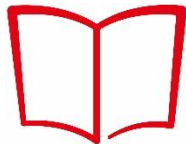
⁴⁴ Το πλήρες πόρισμα είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://www.synigoros.gr/?i=childrens-rights.el.epanapatrismos.787548>

παιδιά (ΑΑ) διέμεναν στην Ασφαλή Περιοχή του ΚΥΤ.⁴⁵ Σύμφωνα με πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους πολλοί επαγγελματίες του πεδίου, οι πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο πρόκειται να ενημερωθούν ότι θα πρέπει να μετακινηθούν στο νέο ΚΥΤ Πολλαπλών Σκοπών (ΚΥΤΠΣ) εντός ενός μηνός. Ωστόσο, εγείρονται ανησυχίες, καθώς δεν είναι ακόμη βέβαιο ότι το σύστημα ύδρευσης, αποχέτευσης, υγιεινής και υπηρεσιών υγείας θα μπορέσει να εξυπηρετήσει τις ανάγκες του πληθυσμού.

ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Οι διαδικασίες διαπίστωσης ανηλικότητας έχουν ξαναρχίσει και η διαδικασία εξελίσσεται, προς το παρόν, σύμφωνα με τα στάδια που προβλέπονται από το σχετικό νομικό πλαίσιο.⁴⁶ Ωστόσο εξακολουθεί να εκκρεμεί η εκπαίδευση του προσωπικού πεδίου του ΕΟΔΥ και υπάρχουν ανησυχίες κατά πόσο αυτό θα προκαλέσει άλλη μια περιττή καθυστέρηση αυτής της διαδικασίας, στην οποία ο χρονικός παράγοντας παίζει καίριο ρόλο.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Διάφοροι φορείς πασχίζουν να στηρίξουν τις μαθησιακές δραστηριότητες των παιδιών, παρότι το γεγονός ότι βρίσκονται εν κινήσει μπορεί να διακόψει τη μαθησιακή διαδικασία. ΜΚΟ του πεδίου, όπως οι Praksis, Still I Rise και Κέντρο «Άλκη Ζέη», παρέχουν επί του παρόντος υπηρεσίες άτυπης εκπαίδευσης, μεταξύ των οποίων μαθήματα ελληνικής και αγγλικής γλώσσας, μαθήματα καλλιτεχνικών και μουσικής, και εργαστήρια για τα ανθρώπινα δικαιώματα για μεγαλύτερα παιδιά. Επίσης, εφαρμόζονται στην πράξη εκπαιδευτικά προγράμματα για την υποστήριξη της ευαισθητοποίησης σχετικά με την ποικιλομορφία και τον διαπολιτισμικό διάλογο μεταξύ των νέων.

⁴⁵ Πληροφορίες που παρασχέθηκαν στην υποομάδα εργασίας για την Προστασία των Παιδιών στη Σάμο στις 23.06.2021

⁴⁶ Πληροφορίες που παρασχέθηκαν στην υποομάδα εργασίας για την Προστασία των Παιδιών στη Σάμο στις 23.06.2021

ΚΥΡΙΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Προς την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα Κράτη Μέλη της:

- Καλούμε τα κράτη μέλη να στηρίξουν τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μετεγκατάσταση παιδιών από την Ελλάδα και συνέχιση της μεταφοράς ασυνόδευτων παιδιών και ευάλωτων οικογενειών, και ενθαρρύνουμε όλους τους εμπλεκόμενους παράγοντες να ενισχύσουν τις ασφαλιστικές δικλίδες που διασφαλίζουν ότι τα παιδιά έχουν επαρκή πληροφόρηση και υποστήριξη και βοήθεια πριν και μετά τη διεξαγωγή της μετεγκατάστασης.
- Καλούμε την Ευρωπαϊκή Ένωση να στηρίξει την ελληνική κυβέρνηση για να βάλει τέλος στον συνωστισμό και στις επισφαλείς συνθήκες υποδοχής στα νησιά, επιταχύνοντας παράλληλα τη μεταφορά των πλέον ευάλωτων στην ηπειρωτική χώρα, σε κατάλληλες δομές στέγασης.
- Ζητούμε να αναπτυχθεί ένας μηχανισμός παρακολούθησης/εποπτείας των θεμελιωδών δικαιωμάτων στα σύνορα της ΕΕ, ο οποίος να καλύπτει ευρύ φάσμα ώστε να περιλαμβάνει όλες τις παραβιάσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων στα σύνορα και να διαθέτει επαρκείς πόρους ώστε να διασφαλίζεται η ουσιαστική συνεισφορά του στην ενίσχυση της λογοδοσίας.
- Καλούμε τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα να διασφαλίσουν ότι οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στη Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για τα Δικαιώματα του Παιδιού θα αντανakλώνται και θα ενσωματώνονται στην τελική εκδοχή των εγγράφων που θα περιλαμβάνονται στο Σύμφωνο της ΕΕ για τη Μετανάστευση και το Άσυλο.

Προς την Ελληνική Κυβέρνηση:

- Τα δικαιώματα των παιδιών εν κινήσει πρέπει πάντοτε να γίνονται σεβαστά και να διασφαλίζονται κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες.
- Όσον αφορά τη διαδικασία ασύλου, η Ελληνική Κυβέρνηση θα πρέπει να διασφαλίσει ότι όλοι οι αιτούντες άσυλο, και κυρίως τα παιδιά, έχουν ουσιαστική πρόσβαση σε κατάλληλη νομική συνδρομή και ψυχοκοινωνική στήριξη, υπηρεσίες διερμηνείας πριν από τις συνεντεύξεις, και ότι όταν διεξάγονται συνεντεύξεις, αυτές πραγματοποιούνται σε ασφαλές περιβάλλον και εφαρμόζονται στην πράξη οι κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας των παιδιών.
- Πρέπει να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση για τα παιδιά όλων των ηλικιών και εθνικοτήτων –είτε βρίσκονται στα νησιά είτε στην ηπειρωτική χώρα– σύμφωνα με τα άρθρα 28 και 29 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, η οποία προβλέπει πως όλα τα παιδιά, χωρίς εξαιρέσεις, έχουν ίσα δικαιώματα στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Οι τάξεις υποδοχής και η ρύθμιση της μεταφοράς των παιδιών σε αυτές θα πρέπει να προγραμματιστούν εγκαίρως ώστε τα τμήματα να είναι λειτουργικά τον Σεπτέμβριο.
- Κατά την παροχή ασφαλούς περιβάλλοντος διαβίωσης, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και τις αρχές της Μόνιμης Διυπηρεσιακής Επιτροπής για την Ψυχική Υγεία και την Ψυχοκοινωνική Στήριξη (IASC MHPSS), η ψυχική

υγεία θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα, ιδίως για τα παιδιά. Οι άθλιες και επισφαλείς συνθήκες διαβίωσης, οι χρονοβόρες διαδικασίες ασύλου και η απειλή της πανδημίας αποτελούν παράγοντες που επηρεάζουν περαιτέρω την ήδη εύθραυστη κατάσταση των παιδιών προσφύγων/μεταναστών.

- Θα πρέπει να παρασχεθούν υπηρεσίες προστασίας σε άστεγα ασυνόδευτα παιδιά (ΑΑ) που ζουν στους δρόμους ή σε επισφαλείς συνθήκες στέγασης. Ο Εθνικός Μηχανισμός Εντοπισμού και Προστασίας της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (ΕΓΠΑΑ) πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω προκειμένου να καταργηθεί στην πράξη η προστατευτική φύλαξη όλων των παιδιών στην Ελλάδα.

© Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και Save the Children International, Ιούνιος 2021
Το παρόν έγγραφο συντάχθηκε στην αγγλική από την Αγάπη Χουζουράκη και μεταφράστηκε από τη Φωτεινή Πίπη.

Φωτογραφία εξωφύλλου: Γεωργία Μαυρωδή, Ο *Ταγιάμπ μπροστά από την Ασφαλή Ζώνη για τα ασυνόδευτα παιδιά που λειτουργεί το ΕΣΠ στον χώρο φιλοξενίας στην Αλεξάνδρεια Ημαθίας, Ιούνιος 2021

* Το όνομα του παιδιού έχει αλλαχθεί για λόγους προστασίας του.

** Οι Ασφαλείς Ζώνες είναι εποπτευόμενοι ειδικοί χώροι εντός των δομών φιλοξενίας, οι οποίοι παρέχουν προστασία και φροντίδα τα ασυνόδευτα παιδιά (ΑΑ) 24/7. Είναι σχεδιασμένοι ως λύση έκτακτης ανάγκης και προορίζονται για να χρησιμοποιηθούν ως μέσο βραχυπρόθεσμης (3 μήνες) παροχή φροντίδας. Λόγω του ανεπαρκούς αριθμού διαθέσιμων χώρων στέγασης, τα παιδιά συνήθως παραμένουν για πολύ περισσότερο σε αυτές τις δομές.